

A Koháry-utcai templomban elnök megnyitót mond.

Palástos lelkészek és közönség a megnyitó ünnepi ülésen.

(Budapesti Fotoriport-laboratórium felvételei)

Elnöki megnyitó.

Testvéreim! Az ország minden részéből gyültünk össze. A Kárpátok és a Hargita, a Firtos és a Bekecs gerincei alól, a Küküllő és a Nyikó, a Nyárad és a Maros, a Homoród és az Olt, a Szamos és a magyar róna téereiről jöttünk hazánk fővárosába. Hála legyen a jó Istennek és Főméltóságú Urunknak, hogy 22 esztendei rabság áhítóza után végre örvendező lélekkel emelkedhetik lelkünk e szent falak közül a mi mennyei Atyánkhoz.

Kis faluk és városok levegőjét, szellemét hoztuk magunkkal, hogy itt lélekben megerősödve menjünk vissza az élet további munkáinak végzésére, feladataink, kötelességeink teljesítésére. Mindenikünk egy egyházközségben él és működik, küzd és dolgozik, mint a mi unitárius anyaszentegyházunk egy-egy képviselője. Az egyháza célja és hivatása: Istenország eljövételének munkálása a földön. Annak az eszményi országnak, ahol minden élet és hivatás szent, ahol minden lélek megkapja a maga helyét, munkáját, élvezi fáradozása megérdemelt jutalmát, ahol minden munkát imádkozó lélekkel végeznek, ahol az emberek betartják Pál apostolnak a korinthusbeliek-

hez írt intését: „Akár esztek, akár isztok, akármit cselekesztek, mindent az Isten dicsőségére műveljétek”. Tehát az egyháznak akkor van létjogosultsága, ha előnyösen befolyásolja a hívők összességét, a társadalmat, mert istenországa egyúttal tökéletes társadalmat is jelent.

Az egyház e léleknevelő, társadalomjavító munkáját legelsősorban és legnagyobb részben a lelkészek végzik. Mondhatni szinte az egész munka sikere, avagy bukása a lelkészen fordul meg. A lelkészi élet örök fáklya, amely önmagában eléggé mutatja az utat a rábizott lelkeknek. De minden élet csak úgy lehet útmutató, ha önmaga is növekedik, ha tágítja láthatárát. Az élet két irányban növekedhetik: Extensive és intensive. Kifelé és befelé. Az első az anyag, a másik a szellem birodalmára utal. Az első: felfelé törés az anyag világában, a második: elmélyülés a lélek, az én titkaiban. Az első meggazdagodás a világi javakban, a második meggazdagodás saját énünkben, korlátlan bírása önmagunknak és Istennek önmagunkban. Ez utóbbi a miénk. Isten erre hívogat minket, amikor elhív egy-egy gyülekezet vezetésére. A lelkipásztor — eszményi elgondolásban — Isten követe a világnak, Isten üzenete a világhoz, exponense Isten életének a világban. Ugy kell itt állania a földön, mint egy világító toronynak a tengeren. Ott áll a világító torony a tengeren. Körülötte a háborgó tenger, s a maga örök hullámverésével, magasracsapó, elsodró habjaival. De hiába a hullámok feltörő lázongása, egymástkergető harca, a habok sodró ereje. Mindezek lenn maradnak. Fenn

fáradhatatlanul dobja a fénycsóvákat, szórja a világosságot. És a hullámok tetején táncoló hajók látják őt, ujjonganak a fény vezérlő erején. Ilyen a lelkipásztor élete is. Világosság a sötétségben. Ilyennek kell lennie. Ott áll a világban, a gyülekezetben, mint egy élő bizonyosságául a felséges Isten létezésének. Egész élete testté vált prédikáció kell, hogy legyen. Körülötte a föld, pénz, haszon, élvezetek világa. Minden szem a láthatókra tapad ott, ahol ő a láthatatlant képviseli. Magasztos, felséges hivatás az „Isten igájában” lenni. De vajjon érdemes-e? Világító torony fényednél látsz-e feléd törekvő hajókat, vagy csak szennyes hullámok tajtékzását? Szíved izzására gyúlnak-e őrtüzek? Lármafád hangjára mozdulnak-e lelkek? Nem hiábavaló-e minden? Nem. Te vagy a világosság. A szemek reád néznek, sokan lopva, titkon, még azok is, ott is szikrák pattannak, őrtüzek gyúlnak, lármafád hangjára lelkek mozdulnak és benned látják megtestesülve magát a keresztény gondot, a jóságot, benned van bizalmuk, reménységük, benned látjuák megtestesülve magát a keresztény gondolatot, eszmét.

Szédítő távlata ez a papi hivatásnak. És mi mindannyian erre vagyunk elhíva, ezért állítottunk gyülekezeteink élére.

Augustinus kérdi és írja:

— Kik az egyház ellenségei? Pogányok, mohammedánok, zsidók.

— Kik még nagyobb ellenségei? A rossz keresztények.

— Kik a legnagyobb ellenségei? A rossz papok.

És igaza van. Minden eszme, minden gondolat embereken, emberek egyéniségén át valósul meg. Így az egyház, a vallás eszméje is. Egyházunk élete, diadala avagy bukása, terjedése avagy sorvadása elsősorban rajtunk, lelkipásztorokon fordul meg. Ha igaz ez a többi vallásfelekezetre nézve, hatványozottabban igaz ránk, unitáriusokra nézve. Nekünk nincsenek dogmáink, fényes szertartásaink, mi egyedül csak a lelkeken át tudunk hatni. E munkához egész emberek — jó papok — kelleneek. Egész emberek, akiket a papi lélek hevít, akik mind többet és többet akarnak tudni, akik lépést tartanak a tudománnyal, annak naponként szaporodó felfedezéseivel, megállapításaival. Az előrehaladásban előttünk nincs akadály. Lelkünk szabadon szárnyalhat mindenek horizontján át a magasságok felé mind fölebb és fölebb.

Ez az unitárius lélek minden időben bizonyosságot tett magáról. Egyházunk történetének legsötétebb lapjain ragyog a legfényesebben. Nehéz idők, nagy eseményei acélozták áldozatra. Intézményeink története, iskoláink annalesei őrzik e lélek igazi megnyilvánulásait. Ez a lélek tartott meg a 22 évi elnyomatás alatt, amikor vezérnek lenni nagy és nehéz feladatot jelentett, de mi állottuk a vártát. Igaz, sokszor keseregtünk, sokszor csüggedtünk, de kétségbe sohse estünk. Most — hála Istennek — itt vagyunk. Az elnyomatás szomorú éve alatt úgy gondoltuk, hogy ha egyszer eljön a szabadulás napja, minden teher lehull vállainkról. Csak most, az új magyar életben eszméltünk rá, hogy most jön az igazi nagy

próba, most látjuk, hogy fajunk, nemzetünk milyen nagy feladatra hív, most érezzük, hogy egy szociális igazságokon felépülő, erőteljes Magyarország felépítése, lelki megalapozása a mi feladatunk. Ebből nekünk minden erőnkkel ki kell vennünk a részünket. Mi vagyunk az egyetlen vallásfelekezet, amelyet a szó valódi értelmében magyarnak lehet nevezni. Magyar földön, magyar lélekből virágzott ki és magyar lelkekben termett, hozott gyümölcsöt. És mi — elmondhatjuk minden szerénytelenség nélkül — igyekeztünk megállani a helyünket a nemzet életének minden megnyilvánulásában.

Most is azért jöttünk össze ide, az ország szívébe, hogy a testvéri találkozás, az együttlét erőt adó tényén túl, továbbképezzük magunkat. Adja az Isten, hogy az előadások, a mi testvéri találkozásunk adjon mindenikünknek új erőt, tágítsa láthatárát, növelje édes hazánk, Magyarország és Unitárius Anyaszentegyházunk iránti ragaszkodását, építő munkakedvét, teremtő erejét. Áldja meg az Isten mindazokat, akik lehetővé tették, hogy az új magyar életben hazánk fővárosában kezdhettük meg továbbképzésünket. Hála és köszönet budapesti egyházközségünk vezetőinek, presbitériumának, híveinek, mindazoknak, akik hozzájárultak e konferencia megrendezéséhez.

Ezzel konferenciánkat megnyitom.

Csehétfalva,

Ekárt Andor